

Діденко Л. В.

Міжнародний гуманітарний університет

РАННІЙ РОЗВИТОК ТРАСТУ В ЗАГАЛЬНОМУ ПРАВІ

У статті розглянуто ранній етап розвитку трасту в англійському (загальному) праві. При цьому досліджується природа та ключові особливості інституту трасту в історичній перспективі. Історія розвитку трасту у загальному праві переплітається з історією справедливості, оскільки вона, що важливо, сформувалася навколо концепції «розщеплення» власності, яка допускається у справедливості.

Траст, що виник із попереднього «use», – це угода, за якою майно передавалося одній особі в користування іншій. Користування має важливу центральну характеристику сучасного трасту, а саме те, що контроль над майном відокремлений від права користуватися вигодами, що випливають із нього. Широке розповсюдження цього користування та подальші його негативні наслідки для королівської скарбниці призвели до прийняття в 1535 році Статуту користування (користування), покликаною покласти йому край.

Трастову форму врятували від зникнення завдяки винахідливості юристів, які знайшли спосіб обійти Статут користування. Цей закон не поширювався на види використання, у яких довіритель виконував активні обов'язки, такі як збір і розподіл доходу або управління майном. Форма use також могла бути збережена за рахунок створення «подвійного користування», так званого «користування за користуванням».

«Користування з користування» (use upon a use) перетворилося на важливий соціальний інструмент, який не обмежувався лише уникненням податків. Наприклад, у другій половині XVI століття траст використовувався для захисту спадщини від марнотратних синів і для того, щоб замісні жінки могли користуватися майном незалежно від своїх чоловіків. В такий спосіб виявилася соціальна корисність інституту трасту.

За результатами дослідження було зроблено висновок, що врахування історичного контексту, в якому виник траст, слугує контекстуалізації його основних принципів, а також сприяє змістовному обговоренню майбутнього розвитку.

Ключові слова: траст, загальне право, континентальне право, довірчий керуючий, use, фідучіарні відносини.

Постановка проблеми. «Траст – це юридичний інститут, в якому особа, яка є довірчим власником, під державним наглядом володіє або управляє майном окремо від свого власного на користь іншої особи або осіб або в благодійних чи інших цілях» [1, с. 77]. Наведене визначення, яким Е. Камерон та ін. відкривають вступний розділ своєї авторитетної праці про трасти, точно відображає суть інституту трасту.

Свого часу Ф. В. Мейтленд заявив, що траст – це «найвидатніше досягнення англійців у галузі юриспруденції» [2]. Історія розвитку трасту у загальному праві переплітається з історією справедливості, оскільки вона, що важливо, сформувалася навколо концепції «розщеплення» власності, яка допускається у справедливості. Деякі автори доходять до того, що прирівнюють історію трастів до історії справедливості [3, с. 2].

Тому теоретичне обґрунтування англійського трасту вимагає короткого пояснення розвитку «справедливості» як юридичного поняття в Англії.

Для континентального юриста термін «справедливість» може означати принцип справедливості чи чесності, і діяти «справедливо» буде синонімом дії «чесної». Однак у контексті англійського права термін «справедливість» позначає особливе зведення законів з окремими правами та засобами захисту, які розвивалися незалежно від інших норм загального права [4, с. 3].

Оксфордський юридичний словник визначає поняття «справедливість» як «частину англійського права, спочатку перебувала у віданні лорда-канцлера та Канцлерського суду, на відміну права, що знаходиться у віданні судів загального права» [5].

Виклад основного матеріалу. Історія справедливості сягає 1066 року і нормандського заво-

ювання Британії Вільгельмом Завойовником. До цього часу в Англії не існувало розвинутого уряду та судової системи, а суспільство було організовано на основі системи «звичаїв», що застосовуються різними органами прийняття рішень – від королівської ради до сільських зборів [8, с. 4].

Звичай варіювалися залежно від географічного положення, і після Нормандського завоювання нормани ввели нову систему права, яка мала стати спільною для всього королівства, а не нерівномірним переплетенням племінних звичаїв, що застосовувалися до цього моменту.

На думку Е. Дженкса, помилково вважати, що нове загальне право було фактично перенесеним нормандським правом [7, с. 17]. У рамках очевидної боротьби за серця та уми своїх нових підданих Вільгельм Завойовник обіцяв поважати «закон землі» та звичаї, які керували англійським суспільством. Проте фрагментарність цієї системи виявилася неприйнятною для високоорганізованих норманів. Е. Дженкс пояснює це так: «Що б ще не зробило Нормандське завоювання, воно назавжди унеможливило колишній безсистемний стан юридичних справ. Незабаром довело неспроможність старих звичаїв; деякий час ніхто не міг сказати, що прийде їм на зміну, врешті-решт виникло нове національне право: частина його ґрунтувалася на давніх звичаях, частина була несвідомо привнесена з іноземної літератури, а частина нав'язана за велінням нової та надзвичайно сильної центральної влади. Точна частка кожного з цих джерел, мабуть, ніколи не буде встановлена» [7, с. 17].

Центром нового загального права стала *Curia Regis*, або Королівський суд, що зміцнило уявлення про те, що правосуддя є прерогативою корони. У 1180-х роках, сер Ранульф де Гланвіль написав трактат про роботу королівського суду і створив «струнку систему англійського права, в якій найвища влада належала королю» [6, с. 13].

На початку свого розвитку судді загального права мали широку свободу дій з відправлення правосуддя, і необхідність у юрисдикції для виправлення недоліків загального права була невелика [4, с. 2]. Свобода дій суддів загального права щодо відправлення правосуддя особливо яскраво виявилася в неформальній процедурі, що характеризується неофіційними «скаргами» або «білями», також званими «керелями» (на відміну від розгляду, розпочатого за судовим наказом), у Генеральному Ейрі. Генеральний Ейр був формою окружного суду, який відвідував різні графства в XII-XIII століттях для відправлення правосуддя. Цих суддів називають «першими людьми,

які почали створювати закон, загальний для всієї Англії». Протягом XIII століття кількість відвідувань суддів Генерального Ейра скоротилася, оскільки функції, що виконують ці суди, все частіше переходили до інших установ. У 1294 році, напередодні початку війни з Францією діяльність Генерального Ейра була припинена на невизначений термін і більше ніколи не відроджувалася в національному масштабі [6, с. 14–16].

Суди загального права, загальної юрисдикції, казначейства та королівської лави до 1234 р. перетворилися з *Curia Regis* на фактичні органи відправлення правосуддя. У цих судах позивач, який бажає порушити справу, мав отримати королівський ордер, який дозволяв розпочати провадження. Позови купували в канцелярії короля, і позивачі могли отримувати нові позови для вирішення нових правових проблем, що вело до подальшого розвитку загального права. Розвиток загального права таким чином було різко зупинено у 1258 р. з проголошенням «Положення Оксфорда», які забороняли видачу нових судових наказів без прямого дозволу Королівської ради. Наслідком цих положень стало обмеження можливості позивачів подавати позови лише в рамках існуючих судових рішень. Таким чином, здатність загального права розробляти ефективні засоби захисту щодо нових видів справ була фактично обмежена, що призвело до його застигання та негнучкості. Саме це «обмеження загального права» і незрозуміле досі зникнення скарг без припису призвело до виникнення справедливості як галузі права. Незважаючи на те, що засоби захисту, доступні в рамках загального права, обмежувалися приписами, що вже існували, і що суди загального права стали відокремлені від *Curia Regis*, все ж таки визнавалося, що здійснення правосуддя належить королю. Відповідно, будь-яка особа, яка не досягла справедливості в судах загального права, могла звернутися до короля за захистом. Ці засоби захисту ґрунтувалися на тому, що представлялося справедливим у обставинах кожної справи, що склалися. З самого початку право надавати справедливі засоби захисту у випадках, коли загальне право не справлялося, було покладено на лорда-канцлера. У міру того як практика звернення до канцлера ставала все більш поширеною, канцлер та його канцелярія неминуче набували рис суду [6, с. 16].

Канцлер розглядав справи на гнучкішій основі і більше дбав про справедливий результат, ніж про жорсткі принципи права. Закон, встановлюваний канцлером, став називатися «справедливістю»

і мав пом'якшити «суворість загального права». Е. Хадсон пояснює, що суди справедливості не обов'язково дотримувалися суворих правових норм, а навпаки, приділяли основну увагу перевірки совісті відповідача. Він наводить як приклад головного судді Фортеस्क'ю, який у 1452 році заявив наступне: «Ми повинні сперечатися тут про совісті, а не про закон» [8, с. 14]. В результаті виникли дві паралельні судові системи, керовані різними судами, та неминуча боротьба за домінування.

Гнучкий підхід лорда-канцлера викликав занепокоєння суддів загального права. Ці побоювання змусили Селдена заявити таке: «Справедливість – це шахрайська річ. Для [загального] права у нас є міра... Справедливість [вирішується] по совісті того, хто є канцлером, і наскільки вона довша або коротша, наскільки і справедливість. Все одно, як якщо б вони зробили зразком міри ногу канцлера» [6, с. 17].

Жарт Селдена відображає сучасну критику, згідно з якою міра справедливості залежить від особистості лорда-канцлера. Е. Хадсон пояснює такий різний підхід, який застосовували різні лорди-канцлери, тим, що вони були насамперед політиками: «Правду кажучи, до того, як Роберт Волпол став першим прем'єр-міністром в 1741 році, саме лорд-канцлер вважався «прем'єр-міністром» корони» [6, с. 17].

Згодом з'явилися загальні принципи справедливості, а юрисдикція, колись гнучка, окостеніла, перетворившись на склепіння прецедентів із незмінними принципами. Розвиток справедливості як паралельної судової системи посилювало протистояння із прихильниками судової системи загального права. Ця боротьба досягла свого апогею під час правління Якова I, коли було підтверджено примат справедливості. У цей час у канцелярських судах стало прийнято виносити так звані «загальні заборони», що наказують сторонам у спорі з загального права або обмежити свої дії, або перешкодити виконанню рішення, винесеного в судах загального права. Відмова підкоритися таким розпорядженням розглядалася як неповага до суду, що загрожує ув'язненням.

Таким чином, «загальні приписи» становили реальну загрозу юрисдикції судів загального права, які дотримувалися підходу, згідно з яким ув'язнення за непокору приписам було незаконним, і наказували звільняти постраждалих. Наступна війна за юрисдикцію була дозволена в 1616 р., коли Яків I видав указ на користь канцелярських судів і загальних приписів.

Ця постанова означала незворотну перевагу справедливості над загальним правом, і, незважаючи на спроби звернути цю тенденцію назад, до кінця XVII століття перевага канцелярських судів була міцно закріплена [8, с. 7].

Акти судоустрою 1873 і 1875 гг. підтвердили примат справедливості. Відповідно до цих актів було проведено реструктуризацію англійської судової системи, внаслідок якої суди загального права та канцелярські суди були об'єднані та злиті в єдиний «Верховний суд» (*Supreme Court of Judicature*). Головною особливістю реформи було те, що всі суди Верховного суду, незалежно від їхньої історії, повинні були мати юрисдикцію як за загальним правом, так і правом справедливості. Закони про судочинство не тільки позбавили права видавати загальні судові заборони, але й підтвердили верховенство справедливості над загальним правом. У цьому відношенні розділ 25 Закону про Верховний суд 1873 року передбачав, що: «Загалом, у всіх питаннях, особливо не згаданих вище, в яких існує будь-який конфлікт або розбіжність між правилами справедливості та нормами загального права щодо того самого питання, правила справедливості мають переважну силу» [8, с. 16].

Таким чином, справедливість була закріплена як «регулювання совісті людини в тих випадках, коли за загальним правом вона могла б діяти недобросовісно» [8, с. 9].

Цей принцип був знову підтверджений у справі *Westdeutsche Landesbank Girozentrale v Islington LBC*, де лорд Браун-Вілкінсон заявив наступне: «Справедливість діє на совість власника законного інтересу. У разі трасту совість законного власника вимагає від нього здійснення тих цілей, заради яких майно було передано йому (явний або дорозумілий траст) або які закон покладає на нього через його недобросовісну поведінку (конструктивний траст)» [9].

Саме на тлі цього уявлення про справедливість як совісті відповідача та противагу суворості загального права слід розглядати зародження інституту трасту в Англії.

Для розуміння розвитку трасту необхідно мати уявлення про феодалну систему землеволодіння, що панувала в Англії у середньовічному періоді.

Оскільки вся земля перебувала у власності короля, окремі особи отримували право володіння землею від лендлорда, який, у свою чергу, отримував право володіння від іншого лендлорда. Таким чином, виникла багаторівнева система володіння землею – піраміда володіння з королем на

вершині. Ця система призвела до виникнення взаємних зобов'язань між землевласником та орендарем. Наприклад, орендар повинен був виконувати певну роботу для або від імені орендодавця, його лорда, який, у свою чергу, був зобов'язаний надати орендарю право користування житлом доти, доки підтримувалась служба.

У той час як землеволодіння визначало умови, на яких земля перебувала у власності, паралельна «доктрина маєтків» визначала тривалість, протягом якої надавалося право володіння. Простий маєток (*fee simple*), наприклад, був безстроковим володінням і в рамках феодалної структури право володіння землею за плату було рівнозначне абсолютному володінню. Аккерманс пояснює це так: «Це найширше право [у простому володінні] мається на увазі як у часі, так і в просторі. Власник *fee simple* може здійснювати своє право на володіння вічно і, в принципі, виключно. Термін «*fee*» відноситься до феодалного пожалування, яке є джерелом виникнення Термін «простий» означає, що майно переходить до спадкоємців власника, а не до певної категорії, як у випадку з *fee tail* або *estate in tail* [10, с. 346].

Після смерті орендаря особа, яка успадкувала право володіння (і зайняла відповідну позицію на феодалних сходах), мала зробити виплату безпосередньому лендлорду. Ці податки на спадщину служили значним джерелом доходу для феодалної системи та, зрештою, для корони.

Саме в рамках феодалного землеволодіння і розвивався траст, однак точне походження трасту залишається незрозумілим.

Очевидно, що траст розвинувся з більш раннього «користування» (*use*) – угоди, відповідно до якої майно передавалося одній особі у користування іншій. Е. Хадсон вказує на те, що джерело *use* знаходиться на Близькому Сході і пов'язане з появою «вакфа». Останній є механізмом, що використовується в мусульманських громадах для забезпечення володіння майном одним членом сім'ї на користь інших членів сім'ї.

Вафке був некорпоративним благодійним трастом та був розроблений з урахуванням ісламських обмежень на передачу майна спадкоємцям [8, с. 38].

Висловлюється думка, що у XII столітті християнські дворяни могли зіткнутися з вакфом під час хрестових походів та привезти цю ідею до Європи. Після повернення на фронт такий лицар передавав свої землі довіреному другу, який керував ними за його відсутності. Зазвичай наказувалося передати землю назад після повернення

лицаря, а разі неповернення – передати її певному бенефіціарю.

Існують, проте, й інші теорії розвитку *use*.

Перша полягає в тому, що це користування виникло на основі римського *fideicommissum*, запровадженого для пом'якшення негнучкості *ius civile*, який забороняв вказувати певних осіб як бенефіціарів за заповітом. За допомогою *fideicommissum* заповідач міг доручити майно іншій особі, яка інакше була б призначена легаторієм, якби не заборона. Л. Альбертус наводить приклад, коли заповідач, враховуючи заборону заповіту неримлянам, заповідав майно особі, здатній його отримати, з проханням передати його зазначеному бенефіціарю, тобто неримлянину [11, с. 268]. Таким чином, майно могло бути передано одній особі, яка мала передати його кінцевому бенефіціарю.

За іншою версією, це *use* виникло на основі *Treuhand*, німецького інституту *Lex Salica*, Цивільного кодексу салійських франків, датованого V ст. *Treuhand* дозволяв третій особі, салману (або «саальману»), виступати посередником при передачі майна третім особам-бенефіціарям. У цьому випадку майно передавалося салману із зобов'язанням передати його вказаному бенефіціарю після смерті первісної особи. Ця теорія підкріплюється доказами того, що елементи салічного права (салічної правди) потрапили до Англії внаслідок нормандських завоювань [12, с. 18].

За іншою версією, слово «*use*» виникло в результаті поєднання римського та німецького впливу. У цьому сенсі висловили припущення, що слово «*use*» походить від латинського слова «*opus*». Слово «*opus*» з'явилося в Англії в IX столітті і простежується в записках ранніх німецьких племен, таких як франки, що зрештою призвело до появи траста [11, с. 273].

Існує ще одна теорія, згідно з якою *use* не має континентальних предків і було просто винайдено англійськими канцелярськими судами для реалізації максими про те, що «справедливість діє по совісті» і пом'якшує суворість загального права.

Дискусії про те, чи походило це *use* від ісламського вакфа, римського *fideicommissum*, німецького *Treuhand* або було початковим розвитком англійської *equity*, можуть залишитися невирішеними. Однак, можливо, цінність цих дебатів полягає не в остаточному з'ясуванні прабатьків *use*, а в тому, що прагнення створити інститут, який «захищає слабких і забезпечує інтереси тих, хто відсутній» [13, с. 849] є універсальною людською потребою, яка долає культурні відмінності.

Яким би не було історичне коріння цього виду користування (*use*), він знайшов своє вираження у канцелярських судах. У найпростішій формі це була конструкція, за якою Х передавав землю Y (який називався «феофісом») «у користування» Z. Суди загального права не визнавали такого «користування» землею і вважали феофіса, якому належало юридичне право, абсолютним власником.

Однак канцелярські суди, керуючись принципом справедливості, були готові забезпечити примусове користування, вимагаючи від феофіса розпоряджатися майном, що належить йому, на користь *cestui que use* (скорочений варіант «*cestui a use le feoffment fait*» перекладається як «особа, на користь якої було скоєно відчуження»). Наслідком такого визнання стало те, що хоча Y став власником землі, він був змушений використовувати її на користь Z і позбавлений можливості використовувати її як особисту власність.

Таким чином, *use* має важливу центральну характеристику сучасного трасту, а саме: контроль над майном відокремлюється від права користуватися вигодами, що впливають з нього.

Спочатку права *cestui que use* розглядалися як особиста вимога до феофіса, при цьому відповідні майнові права переходили до феофіса. Повторювана у праві справедливості думка про те, що обов'язок добросовісності має пріоритет перед суворим юридичним правом, призвела до визнання того, що право *cestui que use* на примусове виконання зобов'язань з боку феофісу «являє собою справедливу власність на майно» [6, с. 14]. Це визнання права власності в руках *cestui que use* вимагало визнання «розщеплення» власності, або «подвійного домініуму», з проведенням відмінності між «законною» та «вигідною» власністю. Деякі англійські юристи розглядали цю відмінність у праві власності як «сутнісну природу трастового устрою» [6, с. 14].

Це користування (*use*) виявилось популярним механізмом передачі дарів благодійним організаціям, які мають можливості володіти власністю. Наприклад, у XIII столітті францисканські ченці, які були пов'язані клятвою бідності і тому не могли володіти землею, заснували в Англії монастирі. У силу того, що вони не могли володіти землею, багатий меценат передавав майно у «користування» ченців місцевій общині. Хоча формально ченці не володіли майном, вони мали право отримувати вигоду з такого володіння.

Ще однією перевагою (і, ймовірно, рушійною силою популярності *use*) було те, що лендлорд міг

уникнути суворих правил спадкування та феодалних повинностей за допомогою механізму, запропонованого *use*. Якщо земля була закріплена за групою феодалів, які ніколи не вмирили як група, то юридичний титул ніколи не мав переходити до спадкоємця, а феодалні податі, що виплачуються при наслідуванні, можна було повністю уникнути.

Широке поширення цього *use* та його подальші негативні наслідки для королівської скарбниці призвели до прийняття в 1535 р. Статуту про користування (*use*), покликаного покласти йому край. У випадках, коли застосовувався цей статут, користування «виконувалося» шляхом позбавлення феофіціалів їхньої законної частки в землі та передачі цієї частки *cestui que use* на додаток до вже наявної у нього частки з права власності. Таким чином, повне право власності на майно переходило до *cestui que use* [6, с. 14].

Форму трасту було врятовано від зникнення завдяки винахідливості юристів, які знайшли спосіб обійти Статут про користування. Цей закон не поширювався на користування, при якому довіритель виконував активні обов'язки, такі як збирання та розподіл прибутку або управління майном. Форма користування могла бути збережена і за рахунок створення «подвійного користування», так званого «*use upon a use*». Відповідно до цієї конструкції земля передавалася «X, у користування Y, у користування Z». Перше користування, у зв'язку з яким земля передавалася X, було виконано, і всі майнові права перейшли до Y, але зобов'язання Y утримувати майно для Z визнано канцелярськими судами. Це друге користування було названо «трастом», щоб відрізнити його від першого, і лягло в основу сучасної термінології [11, с. 270].

«Користування з користування» (*use upon a use*) перетворилося на важливий соціальний інструмент, який не обмежувався лише уникненням податків. Наприклад, у другій половині XVI століття траст використовувався для захисту спадщини від марнотратних синів і для того, щоб заміжні жінки могли користуватися майном незалежно від своїх чоловіків. В такий спосіб виявилася соціальна корисність інституту трасту.

Незалежно від намірів Статуту, безперечним є твердження про те, що він суттєво обмежував користування.

Висновки. Підсумовуючи, можна дійти висновку, що розгляд історичного контексту, у якому виник траст, служить контекстуалізації його основних принципів, а також сприяє змістовному обговоренню майбутнього розвитку. Історія розвитку

трасту у загальному праві переплітається з історією справедливості, оскільки вона, що важливо, сформувалася навколо концепції «розщеплення» власності, яка допускається у справедливості.

Такий контекст має особливе значення для розробки теоретичних основ, що пояснюють правову природу трасту, виконуваним ним функції та вимогу незалежності довірчого керуючого.

Список використаних джерел:

1. Cameron E., De Waal M., Solomon P. Honoré's South African Law of Trusts. 6th Edition. 2018. 920 p.
2. Maitland F. W. The unincorporated body. History of Economic Thought Papers. 1902. *McMaster University Archive*. URL: <https://ideas.repec.org/p/hay/hetpap/maitland1902.html>.
3. Sonneveldt F. The trust – an introduction. In: *The Trust: bridge or abyss between common and civil law jurisdictions?* / F. Sonneveldt, Harrie L. van Mens (eds). Kluwer Law and Taxation, Deventer, 1992. 98 p.
4. Pettit Ph. H. Equity and the Law of Trusts/Ph. H. Pettit. Oxford: 1e edition, 2009. 736 p.
5. Martin E. A. A dictionary of law; Edition: 5th ed. Oxford University Press, Oxford [England], 2002. 554 p.
6. Pearce R., Barr W. Pearce & Stevens' Trusts and Equitable Obligations, 8th Edition. Oxford University Press, 2022. 984 p.
7. Jenks E. A Short History of English Law from Earliest Times to End of the Year 1911. Boston: Little, Brown. 1924. 390 p.
8. Hudson A. Equity and Trusts. 9 ed. London: Routledge, 2017. 1251 p.
9. Westdeutsche Landesbank Girozentrale v Islington LBC [1996] UKHL 12, [1996] AC 669 (22 May 1996). URL: <https://www.bailii.org/uk/cases/UKHL/1996/12.html>.
10. Akkermans B. The principle of numerus clausus in European property law. [Doctoral Thesis, Maastricht University]. Maastricht University. 2008. URL: <https://cris.maastrichtuniversity.nl/ws/portalfiles/portal/1386614/guid-9388e80c-c577-4c74-a99b-0e27439bd792-ASSET1.0.pdf>.
11. Albertus L. Comparing the waqf and the South African trust. *Acta Juridica*. 2014. Vol. 1. P. 268–292.
12. Du Toit, F. Fundamentals of South African trust law / by Francois Du Toit, Bradley Smith, Durban : LexisNexis, 2019. 259 p.
13. Zimmermann R., Visser D. (eds). Southern Cross: Civil Law and Common Law in South Africa. Oxford, 1996. 892 p.

Didenko L. V. EARLY DEVELOPMENT OF TRUST IN COMMON LAW

The article deals with the early stage of trust development in English (common) law. At the same time, the nature and key features of the trust institution are investigated in the historical perspective. The common law history of the trust is intertwined with the history of equity because, importantly, it was formed around the concept of «splitting» of property permitted in equity.

The trust developed from the earlier «use» is an agreement under which property was transferred to one person for the use of another. Use has an important central characteristic of the modern trust, namely that control over the property is separated from the right to enjoy the benefits arising from it. The wide spread of this use and its subsequent negative consequences for the royal treasury led to the adoption in 1535 of the Statute of Use (use), designed to put an end to it.

The trust form was saved from extinction by the ingenuity of lawyers who found a way around the Statute of Uses. This law did not apply to uses in which the principal performed active duties, such as the collection and distribution of income or the administration of property. The form of use could also be preserved due to the creation of «double use», the so-called «use upon a use».

«Use upon a use» turned into an important social tool that was not limited to tax avoidance. For example, in the second half of the 16th century, trusts were used to protect inheritances from prodigal sons and to allow married women to enjoy property independently of their husbands. In this way, the social utility of the trust institution was revealed.

Based on the results of the research, it was concluded that consideration of the historical context in which the trust arose serves to contextualize its main principles, and also contributes to a meaningful discussion of future development. The common law history of the trust is intertwined with the history of equity because, importantly, it was formed around the concept of «splitting» of property permitted in equity. Such a context is of particular importance for the development of theoretical foundations explaining the legal nature of the trust, its functions and the requirement of independence of the trustee.

Key words: trust, common law, continental law, trustee, use, fiduciary relations.